

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



Bakalářská práce

Ekonomická analýza vybrané neziskové organizace

Tereza Hýsková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou neziskových organizací. V první části práce je nejprve vysvětlen pojem sociální politika, neziskový sektor a nezisková organizace. Dále je přiblížena historie neziskových organizací v českých zemích a typologie neziskových organizací dle právních předpisů ČR včetně nové úpravy občanského zákoníku z roku 2014. V následující části jsou objasněny způsoby získávání finančních i nefinančních zdrojů neziskových organizací. Na konci teoretické části jsou popsány metody, jak zhodnotit finanční zdraví organizace.

Praktická část charakterizuje konkrétní organizaci Tichý svět o.p.s. V první části jsou charakterizovány základní údaje, poslání a činnost organizace a projekty, kterými se snaží svou činnost podpořit. Dále je provedena ekonomická a finanční analýza. V ekonomické analýze je rozebráno financování organizace a ve finanční analýze je na základě účetních výkazů z let 2007–2013 zhodnocena finanční situace organizace a následně doporučeny způsoby, jak danou situaci zlepšit.

Klíčová slova: nezisková organizace, ekonomická analýza, finanční analýza, fundraising, neziskový sektor, Tichý svět o.p.s., sociální politika

Úvod

Sociální politika zasahuje do života každého občana. Činí tak pomocí základních principů a funkcí v jednotlivých oblastech sociální politiky. Patří mezi ně politika zaměstnanosti, sociálního zabezpečení, rodinná, zdravotní, vzdělávací a politika ve sféře bydlení. Stát zasahuje do života každého např. sociálními dávkami, bezplatným zdravotnictvím, bezplatným vzděláváním atd.

Neziskový sektor je specifický tím, že jeho cílem je dosažení přímého užitku na rozdíl od sektoru ziskového, jehož hlavním cílem je dosažení zisku. Ziskový sektor není schopen pokrýt veškeré potřeby společnosti, protože některé oblasti nejsou dostatečně výdělečné. V tento moment nastupuje sektor neziskový. Oblasti, které spadají pod neziskový sektor, jsou například sociální služby, ochrana životního prostředí, ochrana lidských práv, ochrana kulturních památek, péče o zdravotně postižené, vzdělávání, práce s dětmi a mládeží apod.

Neziskové organizace mají na našem území dlouhou tradici, která sahá do 13. století. Tehdy začaly vznikat předchůdkyně dnešních neziskových organizací. Jednalo se o instituty v rámci charitativní práce církve (např. nalezinice, sirotčince nebo špitály pro nemocné). Později

začaly vznikat cechy, které sdružovaly občany na základě společného znaku. Nejčastěji se jednalo o profesní cechy. Ve 20. století se začaly neziskové organizace upevňovat v českém právním řádu a v 90. letech už nic nebránilo k rozmachu neziskové sféry.

Pro bakalářskou práci byla zvolena nezisková organizace Tichý svět, o.p.s. Tichý svět je obecně prospěšnou společností, která se snaží pomáhat občanům se sluchovým postižením s problémy v oblastech jejich běžného života, jako je jednání s úřady, s lékaři, s jinými institucemi a především s problémy na trhu práce. Organizace poskytuje v této oblasti poradenství, tlumočnické služby a službu sociální rehabilitace, která má za úkol snažit se aktivně hledat práci neslyšícím.

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit ekonomickou situaci vybrané neziskové organizace. Touto organizací je Tichý svět o.p.s., jehož účetní výkazy z let 2007 – 2013, poslouží k ekonomické a finanční analýze. Dále pak na základě výsledků z analýzy vhodně navrhnout, jak by organizace mohla svojí situaci zlepšit.

Metodika

Část teoretická byla vytvořena metodou sběru dat z prostudované literatury. Jednalo se zejména o literaturu zaměřenou na neziskové organizace a příslušné zákony, které se této problematice týkají. K použitým zdrojům patří i nový občanský zákoník, který byl vydán v roce 2014, a který způsobil nespočet změn v oblasti neziskového sektoru. Dále literatura a internetové zdroje, které se zabývají finanční analýzou.

Informace o neziskové organizaci Tichý svět o.p.s. jsou především čerpány z výročních zpráv a interních dokumentů organizace, které byly získány na základě komunikace s organizací.

Finanční analýza je nástroj, jak zhodnotit finanční situaci určitého subjektu. Existuje mnoho metod, které se dají kombinovat a výsledné hodnoty porovnávat mezi sebou.

V bakalářské práci jsou použity obecné vzorce pro finanční analýzu, které se používají i pro hodnocení subjektů ziskových. Nezisková organizace má odlišná specifika, tudíž je o něco složitější výsledky správně interpretovat. K ulehčení této interpretace je v práci uvedeno srovnání z hlediska časového v letech 2007–2013. Je provedena analýza poměrových ukazatelů. Jedná se o ukazatele likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti. Dále je pak provedena analýza nákladů, výnosů a analýza výsledků hospodaření. Praktickou část uzavírá SWOT

analýza, jejíž úkolem je poskytnout lepší obraz o přednostech a nedostacích dané neziskové organizace. Ta poskytuje lepší obraz pro zhodnocení výsledků a následně vyvození doporučení, jak by organizace mohla zlepšit svou situaci.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit ekonomickou analýzu obecně prospěšné společnosti Tichý svět a na jejím základě navrhnout zlepšení současné situace a případně navrhnout vhodnější způsoby financování.

Na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že v minulosti měla organizace finanční potíže. Dvakrát se jí podařilo být ve ztrátě, což ovlivnilo i výsledky dalších let. Docházelo k výkyvům, jak ve výnosech, tak nákladech atd. V posledních letech však výnosy rostou. Rostou sice i náklady, takže by bylo vhodné zvážit, kde by se dalo ušetřit, aby organizaci vznikala na konci účetního období zisk, aby měla rezervu pro případnou ztrátu.

Pohled nejen na čistě finanční stránku – organizace funguje již 7 let a v posledních letech se začíná značně rozšiřovat do dalších krajských měst, tím získává více klientů, ale také potenciálních dárců a sponzorů. Stále pořádá kulturní akce, setkávání se svými klienty, představuje projekty. Daří se jí její primární cíl a to pomáhat se neslyšícím uplatňovat se na trhu práce. Z hlediska této činnosti je organizace velice úspěšná. Dosahuje užitku, jak je z definic neziskových organizací jejich primárním cílem.

Vhodné je doporučení, aby organizace zapracovala na získávání i jiných zdrojů než veřejných. Nebýt vysokých dotací, které se jí úspěšně daří získávat, už by nemusela fungovat, ale vždy je odkázána na rozhodnutí, zda dotaci dostanou či ne. Teď je sice pro organizaci v tomto úspěšné období, ale je třeba mít v záloze nouzové řešení, jak zdroje získat. K tomu by mohla využít právě expanze do nových měst, kde má možnost získat nové klienty, ale také finanční zdroje. Hlavně by se měla zaměřit na dárcy, kteří přispívají pravidelně, najít jiné další sponzory. Tzn. více se zaměřit na fundraisingové aktivity a také marketing. Úspěšně se jí daří zviditelnit se tím, že bývá patronem kalendáře slavná osobnost, ale daly by se podnikat i další kroky, jak se zviditelnit a dát o sobě vědět veřejnosti. Tím by organizace mohla přilákat další dárcy a sponzory.

Základní použitá literatura:

- KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007, 503 s. ISBN 978-807-3572-761.

- REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.
- BOUKAL, Petr. Fundraising pro neziskové organizace. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 260 s. ISBN 978-80-247-4487-2.
- BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe). Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2009, 303 s. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1650-9.
- BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. Ekonomika a financování neziskových organizací. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 110 s. ISBN 978-80-245-1293-8.